

APROBAT

în sedința Biroului permanent al
Camerei Deputaților
din data de 8.09.2008

Parlamentul României
Camera Deputaților

B.P. Nr. 643 din 1.09.2008

Delegația Parlamentului României la Adunarea parlamentară a Consiliului Europei

INFORMARE

privind participarea la partea a doua a sesiunii ordinare a Adunării
parlamentare a Consiliului Europei
(Strasbourg, 14 – 18 aprilie 2008)

În perioada 14 – 18 aprilie a.c., s-au desfășurat, la Strasbourg, lucrările celei de-a doua părți a sesiunii ordinare a Adunării parlamentare a Consiliului Europei.

La sesiune au participat delegațiile parlamentare din cele 47 de state membre ale Consiliului Europei¹ și observatori din Canada, Israel și Mexic. Agenda sesiunii a conținut numeroase teme de interes pentru parlamentarii europeni.

Adunarea a aprobat organizarea unei dezbateri de urgență privind „Funcționarea instituțiilor democratice în Armenia” și a unei dezbateri de actualitate pe tema „Consecințelor declarării independenței de către Kosovo”.

¹ Albania, Andora, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Cipru, Republica Cehă, Croația, Danemarca, Elveția, Estonia, Finlanda, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Franța, Georgia, Germania, Grecia, Ungaria, Islanda, Irlanda, Italia, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Luxemburg, Malta, Republica Moldova, Monaco, Muntenegru, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Federația Rusă, San Marino, Serbia, Republica Slovacă, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Regatul Unit al Marii Britanii și Ucraina.

Printre invitații speciali care au avut intervenții în plenul Adunării, amintim: d-na Angela MERKEL, Cancelarul federal al Germaniei, dl. Ivan GASPAROVIC, Președintele Slovaciei, d-na Iulia TIMOȘENKO, Primul Ministru al Ucrainei, și dl. Bernard KOUCHNER, ministrul francez al afacerilor externe și europene. Din partea Comitetului de Miniștri a intervenit dl. Jan KUBIS, ministrul slovac al afacerilor externe și președintele în exercițiu al CM al Consiliului Europei.

Redăm, în continuare, în ordinea desfășurării, principalele momente ale sesiunii.

Alocuțiunea președintelui APCE, Lluís Maria de PUIG

În cadrul intervenției sale de deschidere a lucrărilor, președintele Adunării s-a referit la principalele evenimente care au marcat peisajul politic european în ultima vreme: declararea independenței de către provincia Kosovo și Summit-ul NATO de la București. Ambele au pus la încercare unitatea europenilor și i-au făcut pe aceștia să se întrebe dacă nu cumva se creează noi diviziuni pe continentul lor. *„Divergențele actuale sunt regretabile în măsura în care ele reflectă o anumită neputință a Europei de a gestiona problemele care se află în fața sa, cu conștiința că ele ne privesc pe toți în egală măsură”,* a apreciat dl. de Puig. Domnia-sa a mai făcut referire la situația Turciei, arătând că *„vocația și inspirația*

europăană ale acestei țări sunt esențiale pentru stabilitatea continentului nostru". Președintele APCE a salutat deschiderea străzii Ledra din Cipru, fapt care redă speranța că această insulă, „*injust divizată*”, va deveni un loc al tuturor locuitorilor săi. În încheiere, dl. de Puig s-a referit la problemele grave cu impact asupra drepturilor omului, respectiv încălzirea globală (care afectează dreptul la un mediu înconjurător sănătos), lupta împotriva terorismului și fenomenul migrației, „*domenii în care Europa nu este la înălțimea morală pe care și-o reclamă*”. „*Suntem încă deseori tentați de reflexul de a ne izola, de a ne baricada, de a interzice sau, și mai rău, de a închide ochii în fața tragediilor sau de a tolera pe teritoriul nostru acte incompatibile cu valorile noastre*”, a mai arătat președintele APCE.

Raportul de activitate al Biroului Adunării

Discuțiile concentrându-se pe marginea rapoartelor de observare a alegerilor din diferite țări la care membrii APCE au participat, au existat parlamentari care au criticat modul în care se desfășoară cooperarea cu observatorii Adunării parlamentare a OSCE. **Corien JUNKER (Olanda)** a informat plenul APCE de diferența de opinii dintre cele două Adunări, fapt ce influențează concluziile privind desfășurarea unui scrutin. Participând deja la șase misiuni de monitorizare (între care două în Federația Rusă), d-na Juncker s-a declarat preocupată de faptul că, cel mai adesea,

Consiliul Europei trebuie să medieze conflictele din interiorul OSCE. *„Câteodată, aceste dispute sunt adevărate lupte”,* a arătat parlamentara olandeză. Ea este de părere că, dacă membrilor CE nu li se permite exprimarea de puncte de vedere critice, este mai bine ca aceste misiuni comune de monitorizare cu OSCE să înceteze și propune ca problema să fie ridicată în Birourile celor două Adunări.

Andreas GROSS (Elveția), raportor la această temă, a susținut punctul de vedere al d-nei Juncker. *„OSCE nu este mai faimoasă decât Consiliul Europei; este numai mai guvernamentală. Din cauza aceasta guvernele o preferă.”*

Comunitățile musulmane europene în fața extremismului

Raportorul Comisiei pentru afaceri politice, parlamentarul portughez **João Bosco MOTA AMARAL** (PPE/CD), a arătat că societățile europene, omogene timp de secole, se confruntă, în prezent, cu provocarea multiculturalismului, urmare migrației masive a milioane de musulmani în ultimele decenii. Emergența unui integrism islamic și atentatele teroriste din Europa au zguduit societățile continentului nostru. De altă parte, comunitățile islamice se pot teme că în țările victime ale atentatelor teroriste se pot dezvolta atitudini islamofobe. Raportorul a subliniat separația clară dintre stat și religie în statele europene, rezultat al unei evoluții lungi, dificile și câteodată dramatice.

Statul laic garantează coexistența pașnică a tuturor religiilor, fapt pus sub semnul întrebării de anumite versiuni ale islamului care manipulează concepțiile religioase în favoarea politicului. Mai mult, anumite prevederi ale *sharia* sunt șocante și contrare valorilor europene; este cazul crimelor de onoare, al execuțiilor prin lapidare sau al reprimării homosexualilor.

Raportul își propune să abordeze problemele într-un spirit deschis și pledează pentru evitarea unui șoc al civilizațiilor, printr-o alianță culturală. Rezoluția adoptată de membrii Adunării condamnă discriminarea religioasă, incitarea la ură și acte rasiste și invită statele membre:

- să ia măsuri în vederea integrării migranților
- să încurajeze participarea acestora la viața politică, socială și culturală
- să înlăture obstacolele juridice sau administrative fără obiect față de construirea de lăcașe de cult islamice
- să nu promoveze, în manualele școlare, imaginea islamului ca a unei religii ostile sau periculoase
- să încurajeze dezbateri publice privind consecințele politicii lor externe asupra fenomenului radicalizării etc.

De asemenea, textul cheamă liderii comunităților musulmane din Europa:

- să dea dovadă de responsabilitate atunci când se exprimă public și să condamne ferm terorismul și extremismul

- să promoveze transmiterea valorilor europene în cadrul comunităților lor
- să încurajeze mass-media să reflecte într-un mod obiectiv și echitabil realitățile musulmane etc.

Recursul abuziv la sistemul judiciar penal în Belarus

Parlamentarul cipriot Christos POURGOURIDES (PPE/CD), raportor al Comisiei pentru afaceri juridice și drepturile omului, a exprimat preocuparea îndelungată a Consiliului Europei față de încălcarea drepturilor omului în Belarus, acestei țări fiindu-i suspendat statutul de invitat special la scurt timp după venirea la putere a președintelui Lukașenko. Între timp, situația nu s-a ameliorat, fie din lipsa reformelor, fie din cauză că acestea s-au îndreptat într-o direcție greșită. Raportul pune accentul pe diversele tipuri de recurs abuziv la sistemul judiciar. Primul se referă la incriminarea manifestațiilor pașnice, cel de-al doilea la fabricarea de capete de acuzare împotriva opozanților politici ai regimului. Mai mult, execuțiile capitale continuă încă în Belarus. Raportul propune identificarea victimelor justiției abuzive pentru ca acestea să beneficieze de compensații. De exemplu, studenții exmatriculați din universități pe motive politice ar putea beneficia de burse de studiu în străinătate. De asemenea, autorii actelor de încălcare a drepturilor omului ar trebui identificați pentru a fi aduși în fața justiției. Dl. Pourgourides a

cerut Rusiei să înceteze să mai susțină regimul Lukașenko deoarece ea este singura țară care poate obliga Belarusul să respecte drepturile omului și libertățile democratice.

Accesul la un avort fără riscuri și legal în Europa

Acest raport a suscitat vii dezbateri în cadrul Adunării. Propunerea unor parlamentari ca documentul să fie retransmis la comisie pentru o reflecție mai aprofundată (tema fiind atât de sensibilă) a fost respinsă de plen. Numeroase asociații și fundații atât *pro life* cât și *pro avort* au dus adevărate campanii de sensibilizare a membrilor APCE înaintea acestei sesiuni.

După cum a arătat și raportoarea, Gisela WURM (Austria, SOC), textul nu-și propune crearea unui drept al avortului. Însă situația actuală în care nu puține femei mor în urma unui avort în condiții precare sau ilegale nu mai poate fi tolerată. În opinia sa, refuzarea avortului fără riscuri nu înseamnă decât negarea unui serviciu de sănătate. S-a constatat că, în țările în care avorturile au fost legalizate, numărul acestora nu a crescut. Mai mult, interzicerea prin lege a accesului la avort nu influențează alegerea femeilor de a avorta sau nu. Nici măcar pedeapsa nu moartea nu le sperie. În ciuda nivelului de educație și al mijloacelor contraceptive, există încă, în Europa, între 5000 și 8000 de avorturi clandestine anual, care sunt efectuate în condiții de igienă

extrem de precară. Există chiar un „turism al avortului”, datorat fie interzicerii acestei metode în unele țări, fie costului ridicat pe care îl presupune și pe care unele femei nu și-l pot permite. Raportoarea a precizat că întreruperea unei sarcini este o decizie ultimă și, în niciun caz o metodă de planificare familială. *„Obiectivul este, bineînțeles, acela de a avea o situație socială care să permită femeilor să se bucure de sosirea unui copil, de a-l naște și de a-l educa. Însă realitatea este departe de ideal. Realitatea este că există încă numeroase femei care nu pot sau nu doresc să-și ducă sarcina la sfârșit. Obiectivul nostru trebuie să fie acela ca aceste femei să nu-și ipotecheze dreptul la sănătate în detrimentul integrității fizice”,* a arătat d-na Wurm.

În ciuda criticilor (în special Polonia și Malta), raportul a fost susținut de parlamentarii Adunării. Rezoluția adoptată invită statele membre:

- să dezincrimineze avortul în perioade de gestație rezonabile
- să garanteze exercitarea efectivă a dreptului femeilor de a avea acces la un avort fără riscuri și legal
- să elimine restricțiile *de facto* sau *de jure* care blochează accesul la avort, să creeze condiții sanitare, medicale, psihologice și financiare adecvate
- să asigure accesul femeilor și bărbaților la contracepție și consiliere în materie de contracepție la un cost rezonabil

- să instituie o educație rezonabilă și relațională obligatorie în rândul tinerilor, adaptată vârstei și sexului acestora, în scopul evitării sarcinilor nedorite etc.

Consecințele declarării independenței de către Adunarea din Kosovo

Membrii Adunării au preferat o dezbatere de actualitate pe această temă, mai degrabă decât o dezbatere de urgență care s-ar fi soldat cu adoptarea unui document. Cum era de așteptat, intervențiile au fost consecvente cu pozițiile oficiale ale statelor europene, ele mergând de la condamnare fermă (Serbia, Federația Rusă) la îndemnul la o recunoaștere cât mai rapidă a noii Republici Kosovo.

În rândul grupurilor politice, numai liberalii au susținut fără rezerve recunoașterea independenței acestei regiuni. Lordul Russel-Johnston, raportor privind Kosovo, a amintit că a anticipat încă din octombrie 2008 evoluția regiunii și planul care avea să fie întocmit patru luni mai târziu de Martti Ahtisaari, Reprezentant special al ONU. În opinia sa, independența, acompaniată de măsuri adecvate de protecție a minorității sârbe și a patrimoniului cultural al acesteia, reprezintă unica soluție la starea de lucruri actuală. Lordul Russell-Johnston a punctat trei elemente: independența este o realitate care nu poate ignorată, soarta minorității sârbe din Kosovo ar trebui gestionată de ei înșiși, nu de guvernul de la

Belgrad iar reconcilierea trebuie să aibă loc, fiind lecția pe care ne-o dă istoria.

Parlamentarii ruși, vehemenți în contestarea noului stat, au subliniat încălcarea flagrantă a normelor de drept internațional, contradicția dintre dorința Europei de a integra cât mai multe state și acțiunile sale de dezmembrare a fostei Iugoslavii, și potențiala dorință a sârbilor majoritari dintr-o anumită regiune a Kosovo de a-și autodetermina statutul.

Michael HANCOCK (Marea Britanie, ALDE) a avut opinie diferită de cea grupului său. El a opinat că *„independența Kosovo, prost concepută și condusă mai degrabă de politica externă americană decât de interesele Europei, va duce până la urmă la o serie de probleme foarte greu de rezolvat”*. Hancock a criticat corupția din cadrul guvernului kosovar, numeroși membri ai acestuia fiind recunoscuți ca a fi făcând trafic de droguri, de arme sau de ființe umane. *„Trebuie să recunoaștem că vorbim de un stat eșec”*, a arătat parlamentarul britanic, întrebându-se în buzunarele cui au ajuns banii din ajutorul financiar acordat atât de Statele Unite cât și de Uniunea Europeană. *„Noi cerem acum cetățenilor europeni să finanțeze un stat eșec numai pentru că noi nu am avut răbdare să încercăm să rezolvăm lucrurile într-un mod diplomatic. A trebuit să găsim o soluție rapidă deoarece eram prinși la înghesuială de o bandă de tâlhari care conduc astăzi Kosovo – nu mă refer la guvern, ci la cei care conduc Kosovo cu adevărat, cei care trag sforile. Ei râd de noi în drum*

spre băncile lor din Elveția sau de unde își țin banii”, a mai arătat Hancock.

Alocuțiunea d-nei Angela MERKEL, Cancelarul federal al Germaniei

În cadrul intervenției sale în plenul Adunării, d-na Merkel a adus un omagiu activității susținute a Consiliului Europei în apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și în efortul de creare a unui spațiu de dialog și schimburi politice prin promovarea valorilor libertății, păcii, justiției și solidarității. Aceste valori reprezintă fundamentul coeziunii Europei și ele transmit un mesaj extrem de puternic acelor regiuni în care o rezolvare a conflictelor pare imposibilă astăzi.

Cancelarul federal al Germaniei s-a referit la două exemple în care rolul Consiliului Europei este determinant, ca gardian al drepturilor omului: lupta împotriva terorismului și protecția minorităților naționale. *„Cum poate fi atins un echilibru între dorința de autonomie a unora și necesitatea păstrării integrității naționale? Nu există nici soluții miracol, nici soluții simple. Răspunsul nu ar trebui să fie, în niciun caz, violența. Pentru a evita șocurile culturale, trebuie aleasă calea dialogului”,* a afirmat d-na Merkel.

Nu în ultimul rând, domnia-sa a făcut referire la blocajul în care se află Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca urmare a neratificării, de către Duma de Stat a Federației Ruse, a Protocolului 14 la CEDO, și a

exprimat speranța că această situație se va rezolva, permițând Curții să acționeze mult mai eficient.

Întrebările care au fost adresate de membrii APCE d-nei Merkel s-au referit, în principal, la politica Germaniei față de Federația Rusă, aprovizionarea energetică a Europei, fenomenul imigrației, relațiile dintre Rusia și NATO, situația minorităților naționale din statele baltice, politica euro-mediteraneană.

Alocuțiunea d-nei Iulia TIMOȘENKO, Primul ministru al Ucrainei

D-na Timoșenko a făcut un scurt istoric al crizei politice din Ucraina care a condus la organizarea de alegeri anticipate, decizie pe care a caracterizat-o drept „înțeleaptă”. Reforma constituțională în curs trebuie să conducă la crearea unui sistem judiciar cu adevărat independent și la o reală separație a puterilor (ceea ce presupune o redefinire a competențelor acestora). În opinia oratoarei, cel mai potrivit sistem politic pentru Ucraina este cel parlamentar.

Printre prioritățile guvernului ucrainean se numără adoptarea unui program ambițios de luptă împotriva traficantilor și a contrabandei, găsirea de soluții pașnice la conflictele înghețate, întărirea cooperării în domeniul energetic (prin diversificarea surselor de aprovizionare). În privința luptei împotriva corupției, d-na Timoșenko a apreciat că au fost înregistrate progrese reale însă există o rezistență a unor „oligopoli”.

Printre întrebările care i-au fost adresate de membrii Adunării, amintim afacerea Gongadze, aderarea Ucrainei la NATO și evitarea unei fracturi a societății ucrainene în această privință, actele de rasism și xenofobie recente, protecția drepturilor minorităților etnice.

Alte chestiuni

a. Delegația Republicii Moldova a depus o moțiune referitoare la *„Nerecunoașterea, de către România, a drepturilor moldovenilor la identitate națională”*, textul (în anexă) urmează a fi examinat de Comitetul Președinților al APCE.

De altfel, dl. Petrenco a adresat, pe aceeași temă, o întrebare președintelui în exercițiu al CM. Mai precis, parlamentarul moldovean a dorit să știe în ce măsură acțiunile autorităților române sunt conforme cu normele CE. Răspunsul CM a fost acela că, în absența unor informații complete, nu se poate pronunța. Mai mult, Consiliul Europei dispune de organe de monitorizare independente în astfel de situații. Ca semnatară a Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, România garantează respectarea drepturilor acestora, așa cum sunt prevăzute de acest document. Dacă vreuna dintre persoanele la care se face referire în întrebarea d-lui Petrenco consideră că i s-au încălcat drepturile fundamentale, aceasta se poate adresa Curții europene a drepturilor omului.

b. Comisia pentru afaceri juridice și drepturile omului a examinat amendamentele depuse de delegația bulgară a raportul parlamentarului german Jurgen HERRMANN privind „*Situația minorității române din Serbia*”. Acestea vizau extinderea tematicii raportului și la minoritatea bulgară din Serbia. Întrucât nu fac obiectul mandatului încredințat raportorului de către comisie, ele au fost respinse în totalitate. Raportul urmează a fi dezbătut de plenul APCE cu ocazia sesiunii din iunie.

c. Biroul Adunării a decis transmiterea moțiunii depuse de delegația română pe tema „*Centrelor de detenție secrete: clarificarea alegațiilor*” la Comisia pentru afaceri juridice și drepturile omului, pentru ca aceasta să decidă asupra follow-up-ului la acest text. Documentul va fi examinat cu ocazia unei reuniuni a comisiei din cadrul sesiunii din iunie a.c.

Deputat Relu Fenechiu

Deputat Laurențiu Mironescu

Deputat Minodora Cliveti

